

Wayne Grudem, *Teologie sistematică. Introducere în doctrinele biblice*, trad. Dinu Moga, Paul Negruț (ed.), Oradea: Făclia, 2004 (W. Grudem, *Systematic Theology. An Introduction to Biblical Doctrine*, Leicester, UK: Inter-Varsity Press, 1994).

Prin traducerea *Teologiei sistematice* a lui W. Grudem, editura Făclia și Universitatea Emanuel din Oradea pun la îndemâna cititorului român o lucrare teologică de referință realizată de unul din profesorii cei mai respectați și erudiți ai colegiilor creștine din SUA (W. Grudem este de confesiune Baptist, și funcționează ca profesor de Teologie biblică și sistematică la Trinity Evangelical Divinity School din Deerfield, Illinois, fiind absolvent al Universității Harvard (B.A.), al Westminster Seminary (M.Div), și deținătorul unei diplome de doctorat (Ph.D) din partea Universității Cambridge, UK). La cele doar câteva titluri existente în literatura dogmatică evanghelică în limba română (H.C. Thiessen, *Prelegeri de Teologie Sistematică*, ed. rev. V.D. Doerksen, SMR: 1986, M. J. Erickson, *Teologie Creștină*, vol. 1-3, E. Jorj (trad.), Oradea: Cartea Creștină, 1998, etc.) acest volum masiv de 1321 de pagini vine ca o contribuție remarcabilă prin buna acoperire a subiectelor teologice, prin claritatea și accesibilitatea prezentării, prin modernitate și aducerea la zi a discuției, prin argumentare nuanțată, printr-o afirmare fără echivoc a credinței creștine biblice.

Autorul evită, astfel, moda relativismului teologic care se face simțită în multe lucrări academice contemporane și adoptă poziții manifeste în favoarea caracterului demn de încredere al revelației biblice (cunoscut și drept *ineranță*). Ca atare, W. Grudem și-a împărțit tratatul în șapte mari secțiuni, prima fiind dedicată doctrinei despre Cuvântul lui Dumnezeu, ca fundament al credinței, ca tezaur al revelației despre Dumnezeu și lucrările sale, despre om și destinul său. Urmează apoi, pe rând secțiunile despre Dumnezeu, despre om, despre Hristos și Duhul Sfânt, despre doctrina răscumpărării, despre Biserică, și în final despre viitor, toate desfășurate de-a lungul a 57 de capitole scrise cu talent și cu putere de organizare deosebită.

În tot cuprinsul cărții W. Grudem este animat de un viu interes pentru teologie și pentru rolul ei practic în viața creștină (apologetică, închinare, maturizarea creștinului), așa cum se poate vedea din următoarele exemple. Astfel, el dedică mult spațiu teologiei Bisericii, indicând argumentele biblice în favoarea unei biserici locale, spirituale dar și vizibile, care, fiind parte din Biserica Universală trebuie să reflecte cât mai fidel tradiția Noului Testament (*cf.* pp. 893-896, *cf.* modelul bazat pe pluralitatea prezbiterilor, pp. 950-957, 971-975). Grudem vede Biserica din perspectiva post-modernistă a comunității restaurate și nu evită să discute subiecte incendiare cum ar fi locul femeii în slujirile bisericii (îl vede menținut ca pe un rol complementar slujirii centrate pe rolul masculin, tradițional, pp. 975-984).

O deschidere deosebită se observă și în ce privește doctrina asupra Duhului Sfânt și asupra darurilor acestuia (capitolele 30 – despre lucrarea Duhului Sfânt, 39 - despre botezul și umplerea cu Duhul Sfânt și 52-53 – despre darurile Duhului Sfânt). Urmărind atent textul biblic, Grudem recunoaște, astfel, generos, posibilitatea manifestării și în prezent a darurilor din ziua Cincizecimii și admite posibilitatea revelațiilor actuale sub formă de profeții. Tratatul devine astfel ușor ecumenic (Grudem rămâne, totuși, baptist)

și construiește un spațiu propice dialogului cu denominațiunile de tip penticostal sau cu mișcările de inspirație carismatică, de pe o poziție care, însă, descurajează excesele.

În multe situații, Grudem nu ezită să comunice, transparent, poziția sa pro-calvinistă (dă răspunsuri detaliate împotriva altor convingeri). Uneori, această transparență poate deveni, involuntar, prea accentuată, cum este cazul capitolului 16, despre suveranitatea lui Dumnezeu. Aici argumentul calvinist asupra predestinării este prezentat fără titlu, în pp. 334-359, ca și cum este principala poziție teologică a lumii evanghelice. Prin contrast, poziția arminiană este prezentată începând din p. 359 cu un titlu specific minoritar: *Un alt punct de vedere evanghelic: poziția arminiană* (cititorul român ar putea observa, de exemplu, că în România *Mărturisirea de credință baptistă* exprimă o perspectivă arminiană, împărtășită de un mare număr de credincioși bapțiști – deși nu de toți, precum și de o bună parte din credincioșii penticostali sau ortodocși, arminianismul tinzând să reprezinte un *locus* cultural românesc). Probabil că ar fi fost de preferat, însă, o expunere mai neutră: poziții calviniste, poziții arminiene, argumente pro și contra în ambele sensuri (subiectul predestinării este continuat în cap. 32, despre păstrarea sfinților în har, cf. pp. 701, 716, vezi și 363, etc.). Alteori, însă, și de fapt, aceasta este regula, prezentarea este foarte echilibrată (cf. discuția despre Mileniu, Apocalipsa 20:4-5, în cap. 55, pp.1152-1181).

În timp ce reușește un adevărat tur de performanță în prezentarea unui număr copleșitor de puncte de vedere și argumente, lucrarea lui Grudem rămâne, în mod caracteristic, ancorată în zona dezbaterilor din lumea teologiei vestice, concentrându-se pe concepte și polemici din sfera gândirii protestante și Romano-catolice. Unul din minusurile lucrării, inerent unei traduceri din literatura teologică apuseană, este lipsa dialogului cu conceptele și teoriile teologiei dogmatice ortodoxe, care, în limba română este reprezentată în numeroase lucrări (D. Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, 3 vol., București: EIB, 1978; I. Todoran și I. Zăgrean, *Teologia dogmatică*, București: EIB, 1991; I. Bria, *Tratat de teologie dogmatică și ecumenică*, București: Romania Creștină, 1999, etc.).

Prin stilul ei curgător, bine organizat, prin caracterul accesibil al argumentului *Teologia sistematică* a lui W. Grudem va avea cu siguranță un apel deosebit față de studenți (cf. p. 13), putând fi consultată, însă, cu mult folos și de către profesori și, în general, de orice cititor avid de lămurire și învățătură biblică. Ea constituie o realizare aparte, o performanță modernă în comunicarea gândirii teologice contemporane (grație și traducerii impecabile, elegante a lui D. Moga). W. Grudem își informează cu consecvență cititorii asupra termenilor cheie, asupra bibliografiei relevante, asupra implicațiilor și temelor adiacente, realizând un adevărat festin de informații teologice. În plus, el reușește să transforme studiul teologiei sistematice într-un subiect posibil stufos și dificil de urmărit într-un studiu cald, atrăgător, care provoacă la gândire dar și la închinare prin multe întrebări și aplicații, prin pasaje biblice de memorat și prin inserarea pe alocuri a unor imnuri creștine vechi și noi care te invită la o experiență personală a Cuvântului lui Dumnezeu, nu doar la o receptare a interpretărilor omenești emise de-a lungul istoriei creștine.